

Узагальнення щодо практики врахування гендерних аспектів у діяльності ДСА України в 2023 році

Застосування гендерних аспектів у діяльності ДСА України будується на основі міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих Україною, а регулюється національними нормативно-правовими актами щодо рівноправності між жінками і чоловіками. Гендерний вимір стає складовою всіх стратегічно важливих напрямків державної політики. Гендерна рівність більше не розглядається як "окреме" питання і стає предметом розгляду в усіх державних програмах і стратегічних напрямках розвитку суспільства. Включення гендерного фактору до різних напрямків діяльності ДСА України сприяє врахуванню інтересів обох статей як повноправних учасників.

Підставою для впровадження гендерного підходу в діяльність ДСА України є той фактор, що ніхто не може бути дискримінований за ознакою своєї статі.

Наказом ДСА України від 12.10.2020 № 456 встановлено щорічну підготовку узагальнення щодо практики врахування гендерних аспектів у діяльності ДСА України та оприлюднення його в окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України".

Наказом ДСА України від 04.06.2021 № 194 затверджена Стратегія гендерної рівності ДСА України на 2021-2025 роки (далі – Стратегія), якою визначено п'ять цілей та завдання і заходи, що забезпечать їх досягнення. Реалізація Стратегії зумовить успішне впровадження комплексного гендерного підходу, що в перспективі допоможе:

- підвищити якість політик, процедур і практик з точки зору гендерного підходу;
- посилити інституційний потенціал ДСА України;
- підвищити операційну ефективність, продуктивність;
- покращити процеси підзвітності та координації;
- забезпечити нові стандарти роботи;
- поліпшити імідж судового адміністрування;
- підвищити довіру до органів судової влади.

Текст Стратегії розміщено в окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України" за посиланням: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/gfkjdljgfljldgkj>

В січні 2023 року виконано поточний моніторинг реалізації Стратегії за підсумками 2021-2022 років та складено відповідний звіт, який розміщений за посиланням: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/gend_zvit1.

За результатами анонімного опитування оцінювання працівниками стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, проведеного ДСА України у січні 2023 р., 74% опитаних працівників ДСА України та ТУ ДСА України задоволені гендерною політикою ДСА України.

Досягнення гендерно збалансованої участі у прийнятті управлінських рішень

Станом на 01.01.2024 в ДСА України працює два заступники Голови ДСА України (посади державної служби категорії "А"), один чоловік та одна жінка.

На посадах начальників територіальних управлінь ДСА України працюють 30% (7) жінок та 70% (16) чоловіків. На посадах заступників начальників територіальних управлінь ДСА України працюють 48% (11) жінок та 52% (12) чоловіків.

Великий дисбаланс між чоловіками та жінками, які призначені керівниками структурних підрозділів, їх заступниками в ДСА України та територіальних управліннях ДСА України:

в ДСА України 80% (32) жінок та 20% (8) чоловіків, з різницею в 60%;

в територіальних управліннях 80% (72) жінки та 20 % (18) чоловіків, з різницею в 60%.

Діяльність координатора з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі в ДСА України

Наказом ДСА України від 28.03.2023 № 158 визначено, що до повноважень заступника Голови Державної судової адміністрації України Булки О. А., зокрема, відноситься координація: забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі в ДСА України; впровадження гендерного підходу в діяльність ДСА України та територіальних управлінь ДСА України.

Діяльність радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі

В ДСА України діє Положення про радника Голови Державної судової адміністрації України з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі, що затверджено наказом від 01.12.2022 № 443. До дня звільнення з посади (20.06.2023) радник Голови Державної судової адміністрації України Дубовик В.О. виконував обов'язки радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

Сфера державної служби

Під час здійснення своїх посадових обов'язків керівники самостійних підрозділів ДСА України:

дотримуються принципів гендерної рівності та обґрунтованості під час визначення посадових обов'язків, розподілі навантажень чи доручень між працівниками, оцінювання результатів їхньої діяльності;

забезпечують однакове ставлення, рівні можливості для жінок і чоловіків на робочому місці шляхом контролю за використанням гендерно чутливої мови працівниками;

забезпечують комфортне робоче середовище працівникам, вільне від сексуальних домагань та насильства за ознакою статі.

Під час складення програм наставництва, стажування та підвищення кваліфікації в ДСА України управлінням з питань персоналу враховується принцип гендерної рівності та недискримінації.

Юридичне управління здійснює гендерно-правову експертизу локальних нормативних актів та документів ДСА України, а в лютому 2023 року проведено узагальнення з огляду програм, локальних нормативних актів та документів ДСА України щодо відповідальності їх принципам гендерної рівності та недискримінації.

В лютому 2023 року відділом інформаційно-аналітичної роботи та міжнародного співробітництва управління забезпечення діяльності керівництва ДСА України здійснено підготовку та оприлюднення для працівників ДСА України Звіту про проведені заходи ДСА України щодо попередження сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі та скарг працівників ДСА України щодо сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі за 2022 рік.

Працівники ДСА України дотримуються у своїй діяльності, публічних висловлюваннях (повідомленнях) та публічних матеріалах засад гендерно чутливої мови.

В січні 2023 р. проведено анонімне опитування оцінювання працівниками ДСА України та ТУ ДСА України стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та проведено узагальнення результатів такого опитування.

Теми з питань гендерної рівності включаються до піврічних орієнтовних планів навчань працівників ДСА України.

25 квітня 2023 року для працівників ДСА України організовано та проведено тренінг за підтримки Міжнародного Медичного корпусу: "Гендерно зумовлене насильство: причини, наслідки, механізми запобігання та реагування". В тренінгу взяли участь 17 працівників ДСА України (дев'ять жінок, вісім чоловіків), з них дев'ять керівників, заступників керівників структурних підрозділів (шість жінок та троє чоловіків).

Посадові особи, відповідальні за впровадження гендерного підходу в діяльність ДСА України та територіальних управлінь ДСА України протягом 2023 року підвищували кваліфікацію з основ гендерної рівності шляхом участі в заходах та спеціальних короткострокових програмах, самоосвіти:

Булка О.А. взяла участь у тренінгу: "Гендерно зумовлене насильство: причини, наслідки, механізми запобігання та реагування"; в тренінгу "Повага, допомога, справедливість"; в онлайн-заході високого рівня з питань обміну досвідом та найкращими практиками з протидії, реагування та

подолання домашнього насильства між Україною та Тринідад і Тобаго; в онлайн круглому столі: "На шляху до спільного розуміння феномену мови ворожнечі та збору даних"; виступила з презентацією та представила практичний досвід врахування гендерних аспектів у діяльності ДСА України на міжнародній онлайн конференції: "Інтегрування гендерного підходу у судочинство", серед співорганізаторів якої була ДСА України;

Дубовик В.О. пройшов онлайн курс "Жінки та чоловіки: гендер для всіх" на онлайн платформі Prometheus; брав участь у тренінгу "Повага, допомога, справедливість"; в онлайн-заході в рамках Тижня Європи: "День прав людини, недискримінації та гендерної рівності";

Ігнатченко О. О. взяла участь у тренінгу: "Гендерно зумовлене насильство: причини, наслідки, механізми запобігання та реагування"; в онлайн-заході в рамках Тижня Європи: "День прав людини, недискримінації та гендерної рівності"; в онлайн конференції: "Інтегрування гендерного підходу у судочинство".

Мокарева Н. М. взяла участь у тренінгу: "Гендерно зумовлене насильство: причини, наслідки, механізми запобігання та реагування"; в онлайн конференції: "Інтегрування гендерного підходу у судочинство".

Діяльність у складі Міжвідомчої робочої групи з питань гармонізації національних показників гендерної рівності до міжнародних стандартів

Представниці ДСА України входять до складу Міжвідомчої робочої групи з питань гармонізації національних показників гендерної рівності до міжнародних стандартів, яку створено Державною службою статистики України.

Діяльність у складі Координаційної ради з питань недискримінації та гендерної рівності

Представниці ДСА України входять до складу Координаційної ради з питань недискримінації та гендерної рівності, яку створену наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 07.08.2018 № 400/02-18 (зі змінами та доповненнями).

Підвищення поінформованості в базових гендерних питаннях

Важливим завданням є інформаційне забезпечення ходу реалізації заходів у сфері здійснення гендерної рівності, зокрема висвітлення питань гендерної рівності на веб-порталі "Судова влада України" та веб-сайті ДСА України. В окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на веб-сайті ДСА України розміщуються та оновлюються: дослідження, рейтинги, статистика з питань гендерної рівності; інформація про законодавчі та інституційні (державні програми, стратегії) механізми забезпечення гендерної рівності; інформація про інтегрування гендерного підходу в ДСА України; історії успіху жінок, які працюють у ДСА України, територіальних управліннях ДСА України, апаратах судів; інформація про

участь чоловіків у просуванні ідей гендерної рівності; інформація про міжнародний досвід врахування гендерного підходу в судочинстві.

Судова статистика

ДСА України забезпечує стандартизований (поточний) збір даних, розділених за статтю, щодо доступу жінок до правосуддя. Наказом ДСА України від 23.06.2018 № 325 затверджено нові річні форми звітності про розгляд судових справ. Починаючи зі звітів за 2018 рік, здійснюється збір інформації щодо показників за ознакою статі:

кримінальне судочинство:

кількість кримінальних проваджень (справ) (форма № 1-к);

кількість потерпілих осіб; кількість клопотань (подань) у порядку виконання судових рішень (форма № 1-к);

кількість запитів (доручень, клопотань, скарг) у порядку надання міжнародної правової допомоги (форма № 1-к);

кількість засуджених осіб, у тому числі жінок, у розрізі кожної статті Кримінального кодексу України (форма № 7);

кількість кримінальних проваджень (справ) розглянутих апеляційними судами (форма № 2-к).

адміністративне, господарське, цивільне судочинство:

кількість суб'єктів звернення до місцевих та апеляційних судів (форми №№ 1-а, 1-г, 1-ц, 2-а, 2-г, 2-ц);

справи про адміністративні правопорушення:

кількість правопорушників притягнутих до адміністративної відповідальності (форма № 1-п).

Звітність про розгляд судами справ розміщена на офіційному веб-порталі "Судова влада України" (www.court.gov.ua) у розділі "Судова статистика".

Крім того, ДСА України в 2023 році співпрацювала з Державною службою статистики України, зокрема з питань надання статистичних даних та метаданих за 2022 рік за індикаторами гендерної рівності, зіставних з міжнародним показниками, на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України "Питання збору даних для моніторингу гендерної рівності" від 02.12.2020 № 1517-р.

Начальник відділу
інформаційно-аналітичної роботи
та міжнародного співробітництва
управління забезпечення діяльності
керівництва ДСА України

О. Ігнатченко